



**Z**druženje  
**A**teistov  
**S**lovenije

# **ZDRUŽENJE ATEISTOV SLOVENIJE**

ZAS si na območju Slovenije in v mednarodnem merilu prizadeva za uveljavitev ateističnega oz. materialističnega pojmovanja človeka, družbe in narave. Obenem se zavzema za vrednote, ki so izražene v Splošni deklaraciji človekovih pravic (OZN, 1948) in Konvenciji o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (Svet Evrope, 1998).

Programska izjava Združenja

## Pomeni besed 'ateizem', 'ateist', 'posvetnost', 'sekularizem'

**Beseda 'ateizem'** ima nasprotni pomen kot beseda 'teizem' in se nanaša na brezboštvo ali neboštvo, torej na prepričanje, da vsemogočno bitje, imenovano bog, obstaja le v domišljiji nekaterih ljudi. Zaradi tega ne more biti dejavnik dogajanja na svetu. **Ateist/-ka** je oznaka za osebo, ki je nosilec/-ka prej omenjenega prepričanja.

**Beseda 'posvetnost'** se nanaša na tisto, kar ni verskega, religioznega, cerkvenega značaja oz. ni tako usmerjeno. Beseda pomensko korenini v pojmi 'svetloba, svetiti, osvetliti', povezuje pa se tudi s pojmi 'svet, vesolje, Zemlja, človeštvo'.

**Beseda 'sekularen'** figurativno pomeni 'posveten', laičen, nečerkven', beseda 'sekularizem' pa težnjo po sekularizaciji vzgoje, šolstva itd.



## Evolucijski in socialni izvori religije

Antropologi in zgodovinarji menijo, da so razlogi za nastanek organiziranih religij že v civilizacijskih zametkih kompleksni, zagotovo pa ima pomembno vlogo pri tem človeška psihologija. Človeka je pri opazovanju in raziskovanju naravnih pojavov vedno gnala radovednost, skušal jih je tudi razumeti in razložiti. Če ni mogel takoj najti prave razlage, se je zatekel k nadnaravnim silam. Te so bile v podobi duhov in bogov prestrašenemu človeku upanje, s katerim naj bi premagoval naravne nesreče in celo smrt. Bogovi so prevzeli vlogo močnih zaveznikov in celo sorodnikov. V patriarhalni družbi je bil npr. vsemogočni bog sinonim za vsemogočnega očeta. Elita je kaj kmalu ta verovanja organizirala v religije, ustanovila verske posrednike in institucije ter jih izrabila za družbeni nadzor.

Ko neka oseba verjame v zablode, je to norost. Kadar mnogo ljudi vztrajno verjame v zablode, se to imenuje religija.

Robert M. Pirsig

## Znanost, ateizem, materializem in idealizem

Znanost je v osnovi ateistična, saj njen razvoj temelji na veri v naravo in nespremenljive naravne zakone. Idejni boj med znanostjo in religijami se navadno zmotno poenostavlja na vprašanje materializma in idealizma. Osnova materialističnega pojmovanja narave so matematično-fizikalni prostor in univerzalni naravni zakoni, ki določajo brezčasne korelacije. Ateisti in med njimi velik del znanstvenikov zavračajo misel, da je primarna zavest (ideja, bog, duh), kot tudi obstoj kakršnihkoli nadnaravnih pojavov, ki so po definiciji čudeži, se pravi, kršitve naravnih zakonov.

## Znanost proti antropocentrizmu in za trajnostni razvoj

ZAS podpira znanstveni pogled na svet. Znanost nam je prinesla tehnični, kulturni in humanistični razvoj, z njim pa bolj zdravo, pestro in daljše življenje. Še pomembneje je, da je znanost pomagala človeštvu pri osvoboditvi uma in zavesti, saj nas je vsaj deloma rešila togega antropocentričnega pogleda na svet. Ta se bolj ali manj kaže v vseh religijah. Znanstveno razmišljanje nam jasno razkrije, da je človek samo del narave in da si je zato ne more podrežati. Zato je lahko prav znanstvenik najbolj zavesten borec za trajnostni razvoj.

## Smisel in pomen ločitve med verskimi skupnostmi in državo

Konceptualno se izraz ločitve med verskimi skupnostmi in državo nanaša na oblikovanje sekularne države ali/in na ukinitve ali spreminjanje obstoječega formalnega odnosa med cerkvijo in državo, ki je vladal na Zahodu do Francoske revolucije 1789. Za ta formalni odnos je bila značilna državna vera, imenovana tudi etablišana ali uradna vera, to je veroizpoved, ki jo uradno potrdi država. Takšne države imenujemo teokracije.

Smisel pravne ločitve cerkve od države je spoznanje, da je 'zlizanost' cerkve in države v zgodovini povzročila številne negativne posledice za družbo in je v ostrem nasprotju s pojmom demokracije in enakopravnosti državljanov. Sekularnost je pravna ureditev, po kateri država vse svoje državljane obravnava enako ne glede na vero.

Tipičen primer nespoštovanja te uzakonjene ločitve je naša država, kjer je sicer formalnopravno v 7. členu Ustave RS zagotovljena stroga ločitev države od verskih skupnosti. Kljub temu pa v praksi država to ločitev nekaznovano krši, saj favorizira rimokatoliško cerkev (RKC), celo z mednarodnimi sporazumi (Sporazum med Republiko Slovenijo in Svetim sedežem o pravnih vprašanjih, Ur. l. RS, št. 13/04).



**Ateist je človek, ki trdi, da bi namesto džamije ali cerkve morali zgraditi bolnico in šolo.**

V nasprotju z ločitvijo države od verskih skupnosti je praznovanje cerkvenih praznikov kot državnih, sofinanciranje zasebnih (beri RKC) šol, plačevanje duhovne oskrbe RKC v vojski, policiji in v zaporih, plačevanje prispevkov za socialno varnost duhovnikov, poskusi vnašanja neznanstvenih vsebin v javne šole, blagoslavljanje državnih oz. javnih objektov in številni drugi primeri.

## Negativna vloga religije v družbi

Poleg versko pogojenega nasilja in opravičevanja vojn na religiozni osnovi je vsaj za institucionalizirano religijo skozi vso zgodovino značilen manipulativen odnos do skupnosti. Značilen tak primer je bila krščanska podpora fevdalizmu. Z njo si je elita zagotovila svoje privilegije in poslušnost podložnikov. Pogosto je podpirala neenakopraven položaj žensk, ritualno pohabljanje otrok in zasužnjevanje nevernikov. Religija je ovirala tako znanost kot svobodno umetnost, vključno s književnostjo.



# Kaj je Združenje ateistov Slovenije (ZAS)

ZAS je neformalno društvo, tj. samoorganizirana civilno-družbena skupina posameznikov in posameznic, ki ima svojo programsko izjavo, pravilnik o notranji organiziranosti, organe vodenja in svoj delokrog dejavnosti. ZAS smo ustanovili v Mariboru 27. oktobra 2008. Njegov namen je uresničevanje idej, zapisanih v programski izjavi. V delovanje ZAS so redno vključeni njegovi člani/-ce, občasno pa tudi njegovi somišljeniki/-ce. Predhodnik ZAS je bilo nekdanje "Posvetno združenje SVIT" (Svobodoumnost, Vednost, Izkušnje, Tuzemskost), ki je delovalo v Mariboru v letih 2004–2007.

Izdajatelj zloženke: Združenje ateistov Slovenije (ZAS), Ob  
železnici 16, 2000 Maribor  
zanj: mag. Vojteh Urbančič, predsednik ZAS

Uredniški odbor zloženke: dr. Milan Ambrožič, mag. Ivan Ketiš,  
Jože Kos Grabar ml.

Oblikovanje zloženke: Maja Šušteršič – Nola

## **Podatki za stik:**

**[www.ateisti.si](http://www.ateisti.si) / [ateisti.slovenije@gmail.com](mailto:ateisti.slovenije@gmail.com) / 030 631 369**

V Mariboru, decembra/grudna 2019

Zloženska je brezplačna.

Naklada: 300 izvodov